

Lang tid – og alligevel ikke

Festtale ved Danmarks Kommunistiske Partis hundredeårsjubilæum den 9. november 2019 i Dansk-Cubansk Forenings hus i Valby, København. Festtalen var baseret på den tale, jeg havde holdt tre uger før på det kommunistiske verdensmøde i Izmir, Tyrkiet.

Hundrede år er lang tid. Nogle kommunistiske partier er ældre end vores, men de fleste er yngre.

To heroiske epoker rager op over alt andet i vort partis lange historie. Den første er vores andel i den danske modstandskamp mod nazitysk besættelse under Anden Verdenskrig. Danmark blev besat et år før det tyske angreb på Sovjetunionen; vi havde altså et år til at forberede illegaliteten, som kom med angrebet – faktisk i den selv samme nat som en *nacht-und-nebel*-operation, ivrigt understøttet af det danske politi. Flere hundrede danske kommunister blev arresteret den nat, men fordi partiet var forberedt, undslap mange ledende kadrer arrestation, og det underjordiske apparat var på plads. Partiet var i stand til at genoptage sine aktiviteter med det samme, og selv samme efterår i '41 udkom de første illegale blade, snart efter fulgt af de første sabotageaktioner. Kommunisternes bidrag var afgørende for modstandskampens sejr i Danmark. Vi måtte imidlertid betale en meget høj pris: Hundreder af vore kammerater mistede livet, enten i kamp eller i tysk fangenskab, andre hundreder vansmægtede i årevis i fængsler og koncentrationslejre; men da partiet trådte ud af illegaliteten i 1945, var det stærkere end nogen sinde.

Den anden heroiske epoke i vort partis historie var vor førende rolle i modstanden mod de såkaldte Europæiske Fællesskaber – det, som i dag er den Europæiske Union. Jeg bruger udtrykket ”heroisk”, selv om denne kamp ikke var heroisk i samme forstand som modstandskampen mod nazismen; der var ingen, der satte livet på spil. Men den var heroisk i den forstand, at vi endnu en gang udfordrede en overvældende magtfuld modstander, ikke militært magtfuld denne gang (selv om det var den selvfølgelig også), men magtfuld i propagandistisk formåen. Vi var oppe imod både staten og medierne, der alle med deres forenede styrke advokerede for, at vi skulle melde os ind i EF. Og det var værre endnu. De af jer, der er gamle nok, husker det sikkert, men alligevel:

Op til folkeafstemningen i '72 om Danmarks indmeldelse i EF propagerede alle de store aviser for et ”ja”, og det samme gjorde radio og fjernsyn; kun det lille kommunistiske *Land og folk* sagde ”nej”. En af de store aviser, *Ekstrabladet*, skiftede imidlertid holdning i sidste øjeblik. Denne avis, som dengang var den mest udbredte i landet, blev først og fremmest læst af københavnske arbejdere, og det gik op for redaktionen, at dens læsere hældede mod et ”nej”. Altså gav avisen sig til at propagerere for et ”nej”. Om morgenen på afstemningsdagen udkom avisen med kun tre bogstaver på forsiden: N-E-J. Men inde i bladet var hver eneste højreside en helsidesannonce for ”ja”, alle indrykket af store, hovedsagelig tyske, monopoler – Krupp, Thyssen, I. G. Farben og alle de andre, der blot en generation før havde støttet Hitler. Der var ingen brug for dybtgående analyser her: Det var klart for enhver med øjne i hovedet, *hvem* det var, der ønskede Danmark ind i EF.

Vi tabte afstemningen, men ikke stort. Og senere vandt vi flere afstemninger om udbygning af EF i retning af den Europæiske Union, først og fremmest den afgørende Maastricht-traktat. Så selv om Danmark er EU-medlem, har vi beholdt vor uafhængighed i forhold til vigtige dele af EU-systemet – mest iøjnefaldende den Monetære Union, dvs. euroen. Æren herfor tilkommer mange – ikke mindst Danmarks kommunister.

Man kan ikke undgå at bemærke, at disse to højdepunkter i vort partis århundredgamle historie begge drejede sig om at sikre den nationale uafhængighed – ikke om klassekamp i den snævrere forstand, hvor klassekræfterne tørner direkte sammen på nationalt plan, og socialismen som sådan stod heller ikke på dagsordenen. Sådan kunne det i hvert fald se ud. Hvorfor nu det?

Nøglen til forståelse af denne tilsyneladende modsigelse ligger i imperialismen – mere præcist i, hvad vi har lært af vor teori og analyse af det imperialistiske system som kapitalismens højeste stadium og som den ramme, inden for hvilken den globale klassekamp udspiller sig i vor tid. Kampen for socialismen er i dag ikke mulig uden at konfrontere imperialismens kræfter – de imperialistiske stormagter, de internationale forhold, der præges af et centrums beherskelse af periferien, de store transnationale monopoler. Alle er de hindringer i kampen for socialisme. Så imperialismen må overvindes, før socialismen kan sejre.

Som kommunister véd vi dette, fordi Lenin og andre store kommunistiske tænkere har forstået og beskrevet det for hundrede år siden. Vi véd, at kampen mod imperialismen er af den allerstørste vigtighed. Det er der også mange andre, der véd. Men i almindelighed er det en forståelse, som venstrekræfterne i de imperialistiske lande savner. I stedet for at tale om imperialismen taler de om ”Vesten”. De er tilbøjelige til at fokusere på kampen for demokrati og menneskerettigheder og bliver derfor meget tit ofre for den imperialistiske propaganda, som bruger – og misbruger – netop disse begreber. Derfor er det svært herhjemme at mobilisere til solidaritet med den syriske kamp for uafhængighed, for som enhver véd – det får vi jo at vide – er der ikke demokrati i Syrien, men en diktator, som fører krig mod sit folk. På samme måde er det næsten umuligt at vinde offentlig støtte til de ukrainske patrioter, der bekæmper det regime, EU har indsat, på grund af den påståede russiske aggression og ”folkeretsstridige annektering” af Krim.

Alligevel er disse kampe, denne solidaritet og denne offentlige støtte afgørende; for vejen til socialismen går over besejring af imperialismen også i dens mindre gennemskuelige forklædninger. Det er en svær og vanskelig opgave for kommunister i de imperialistiske kernelande at vinde blot en del af offentligheden for denne kamp. Vi har taget den opgave på os, og den har fyldt en stor del af de hundrede år.

Hundrede år – det er lang tid. Og så alligevel ikke. Selv har jeg været medlem af Danmarks Kommunistiske Parti i 52 år – mere end halvdelen af den tid, partiet har eksisteret. Det har været en spændende tid. Jeg kom ind i partiet, da fokus var på protesterne mod USA’s krig i Vietnam og på at fastholde fagforeningerne som kamporganisationer, ikke classesamarbejdsorganer. Senere kom kampen mod EF, som jeg har talt om. I de år søgte alt og alle, der ønskede fremskridt, fred og en bedre verden, mod det kommunistiske parti. Vore majmøder i Fælledparken samlede flere mennesker end socialdemokraternes, mere kampånd, mere fest. Vore *Land og folk*-festivaler tiltrak mennesker langt uden for kommunisternes kreds. Senere gik det igen den anden vej, som vi havde oplevet det før. Men jeg er stolt over at have været en del af vores vigtige kamp og taknemmelig for de år, jeg har været med. Jeg er stadig stolt over at være med.

Tak for det – og kan I have en god fest.